

Dawn French

Een klein beetje geweldig

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

DORA (17 JAAR)

Mijn moeder is dus een absoluut onvervalst eersterangs raaskallend stom idioot lelijk rotwijf van de ergste soort. Feit. Begin er dan ook officieel echt aan te twijfelen of ze wel mijn echte moeder is. Kan niet. Ik kan onmogelijk uit die ontzettende sukkel zijn voortgekomen. Er is in mijn hele lijf zeg maar geen enkel greintje van welk stukje atoom dan ook dat zelfs maar in de verste verte één jota gelijkenis vertoont met eender welk deeltje van haar. Het is echt zo totaal onredelijk als mensen zeggen dat we op elkaar lijken. Sorry hoor, maar dat doen we dus zeg maar helemaal NIET. En ik kan het weten want ik kijk vrijwel vierentwintig uur per dag tegen dat walgelijke gezicht aan en neem me niet kwalijk hoor, maar ik heb heus wel een spiegel. Heb ik in gekeken en het is absoluut NIET haar gezicht dat terugkijkt, niet in een jongere versie en sowieso niet. Als ik ooit echt zoiets afzichtelijks zie, verzuip me dan maar meteen in de eerste de beste grote waterplas. Voor die barmhartigheid zal ik dan oprecht dankbaar zijn.

Vandaag om kwart voor zes zei ze doodleuk dat ik dus toch geen navelpiercing mag, tot mijn achttiende nog wel. Ze weet dat ik zaterdag die afspraak heb. Ze weet dat Lottie er een neemt. Het zou zeg maar ons symbool worden voor onze eeuwigdurende vriendschap. Naar de zeebodem met mijn moeder en al haar schepelingen. Ik haat haar. Ze is ontslagen.

MO (49 JAAR)

Alles bij elkaar ging dat nog best aardig. Applaus voor jezelf, Mo. Ik slaag er steeds beter in om me niet op stang te laten jagen door haar afgrijselijke taalgebruik. Laten we eerlijk zijn, niemand wordt graag 'gemene slet' of 'hellehoer' genoemd, maar haar tong is weleens giftiger geweest, dus ironisch genoeg ben ik dankbaar voor deze betrekkelijk milde zweepslagen.

Ik moet denken aan de bekende mantra van David Walsh die ik cliënten vaak aanraad: 'Als je tijdens een ruzie het gevoel krijgt dat je haar de wind uit de zeilen wilt nemen, kun je beter jouw zeilen uit haar wind nemen.' Het was zeker geen zacht zomerbriesje dat tegen mijn zitvlak zwiepte toen ik doelbewust wegliep. Eerder een woeste windkracht tien, maar mijn schouders zijn breed genoeg om mijn achtersteven uit de wind te houden. En die is uit het juiste hout gesneden: nog altijd onwrikbaar. Al deint hij wel een beetje.

Zoals gewoonlijk geen spoor van Echtgenoot in het oog van de storm. Hij scheerde zich weg naar de veilige haven van de studeerkamer om zijn aandacht te schenken aan zijn immer begripende geliefde die altijd voor hem klaarstaat, de mac. Zijn eindeloos mummelende gemekker dat vrouwengekrakeel hem een raadsel is, is zwak en wankel als een slappe pudding. Waarom vertikt hij het altijd om me op deze kritieke momenten bij te staan? Ik heb het belang van consistentie en continuïteit waar het de kinderen betreft toch vaak genoeg uitgelegd. Wij moeten een verenigd front vormen. We moeten te allen tijde mijn mening delen. Uiteindelijk ben ik de gediplomeerde kinderpsychologe in dit gezin. Buiten het verwekken van twee kinderen (waarmee hij dus zes hele minuten bij het project betrokken was), heeft hij bij mijn weten echt geen ter zake doende opleiding genoten.

Ik moet hem wel nageven dat hij een uiterst bedreven aftochtblazer is wanneer de stemmen zich verheffen: niemand weet zich bekwaamer terug te trekken. In een achteruitrenwedstrijd verdient hij beslist de gouden medaille. Zeker weten.

Vervolgens had hij ook nog de moed om een uur lang bij Dora op haar kamer te blijven zitten, terwijl zij schijnbaar 'haar hart uitstortte' en hem uitlegde dat ze het gevoel heeft dat zij en ik al jaren vijanden zijn. Ik ben haar vijand niet, ik ben haar moeder. Soms is dat waarschijnlijk hetzelfde. Dat moet wel. Ik ben hier niet om haar vriendin te zijn.

Tja, waarom ben ik hier eigenlijk wél? Als gids? Als rechter? Als inquisiteur misschien? Op dit moment fungeer ik louter als transport en als bank. En af en toe als boksbal.

Nog maar heel kort geleden zou ik degene zijn geweest die daar naast haar op dat bed een natte schouder zat te krijgen, compleet met uitgelopen mascaravegen.

Wat een gigantisch verschil tussen vijftien en zeventien. Een complete persoonlijkheidsswitch. Waar is mijn lieve kleine goth gebleven? Die met de uitgesmeerde oogschaduw en de rode synthetische dreadlocks en de legerboots en het nepneusringetje? Van dat meisje houden was zo simpel. Dat meisje was zo vertederend gekwetst en tragisch. Waarom hebben ze me deze zonnebankoranje modeslaaf gestuurd? Ik ben moeder van een menselijke Cindy. Haar onuitstaanbare brutaliteit groeit met elke minuut van de dag. En met hele stukken van de nacht ook, vermoed ik. Ik weet zeker dat ze in haar dromen geen tijd verspilt aan mij NIET haten. Werkt haat cumulatief? Als dat zo is, verdient Dora op haar astronomische 'ik haat mijn moeder'-stortingen ongetwijfeld emmers rente. Ik zal het moeten aanvaarden: ze walgt van me.

De walging van de dag betreft mijn weigering om haar haar navel te laten doorboren. In deze kwestie acht ik me volkomen gerechtvaardigd. Heeft er ooit iets lelijkers bestaan? Alleen al bij de gedachte aan zo'n verminking keert mijn ondoorboorde en aanzienlijk omvangrijkere maag zich om. Haar idee van 'verantwoord' is de Pangbourne Ink, dat akelige smerige kerkertje tegenover de tapijtwinkel in de hoofdstraat. Natuurlijk heb ik me daar nog nooit binnen gewaagd, maar ik ken de zus van die trol van een eigenaar en zij had vorig jaar chronische huiduitslag, dus Dora hoeft echt niet te denken dat ze toestemming krijgt voor zoiets vreselijks op zo'n smerige plek.

Ze wordt natuurlijk binnenkort achttien en als ze er dán voor kiest om zich te verminken, mag ze zelf voor dat voorrecht betalen. Ik ben niet medisch onderlegd, maar als er iets vreselijks zou gebeuren met haar navel, sluit dat haar navelstrengbuisjes dan niet af? Hoe moeten mijn eventuele kleinkinderen dan straks te eten krijgen? Ze zet elke kans om later kinderen te baren op het spel. Komt er dan nooit een eind aan haar egoïsme?

3

OSCAR (16 JAAR)

Het is onuitsprekelijk verschrikkelijk hoezeer ik het laatste uur heb geleden. De twee hellevegen van de Battles, de monsterachtige Mater én de moorddadige dochter, gilden luid genoeg om de slaap van nog onontdekte mollusken op de onderste lagen van de onmetelijk diepe oceaانبodem te verstoren. Ik beheers de kunst van het gehoor-dempen – het dichtstoppen van de oren door het aanbrengen van natte proppen keukenpapier in het inwendige oor. Dat zou toch enig soelaas moeten bieden. Nochtans overwint hun vermaledijde feeksige gekrijs.

Akelige stumpers blijken het, verstoken van elk spoor van klasse en stijl, waardoor de vulgariteit van de beperkingen van hun onaanzienlijke afkomst kan zegevieren. Beiden stellen me zeer, zéér teleur. Een uitermate vermoeiende stand van zaken. De teleurstelling put me volledig uit. Ik kan niet anders dan mij te bed begeven. De beslotenheid van mijn kamer biedt me toevlucht en het isolement dat ik zo nodig heb. Ik merk in toenemende mate dat de geneugten van de Dance Mat Challenge op de Nintendo III mijn enige waardige gezelschap zijn. Daarop wordt mijn vuurrode passie tenminste bevredigd. Adieu, dierbaar dagboek, weldra vinden wij elkander weer.

4

MO

Nieuwjaarsdag. Elk jaar zweer ik het opnieuw, maar dit jaar meen ik het echt: het roer moet om. Radicaal. Gisteravond werd nog maar eens ten overvloede bewezen dat al het gevoelige en waardevolle in mijn thuiswereld in rook is opgegaan. Wie ben ik geworden? Wie is dit? Wie is Mo Battle?

Kennelijk ben ik iemand die op oudejaarsavond naar een sjofele pub als de Miller's Arms gaat om daar burens te ontmoeten die mijn sociaal aangelegde man dierbaar zijn. Ik heb niets met hen gemeen en ik vind ze eigenlijk niet eens aardig. We treffen elkaar daar om schijnbare eeuwigheden van saaie tijd te doden tot het grote aftellen naar het laatste bazuingeschal dat de overgang inluidt naar opnieuw een jaar van potentiële stagnatie. Lieve god, ik heb in die pub twee hele uren gescheiden van de mannen doorgebracht, uren waarin ik me gedwongen zag om samen met de vrouwen te luisteren naar de verdiensten van het kalkoendraaien. Jazeker, ik heb me gedurende ten minste de eerste drie minuten oprecht geïnteresseerd voor de wetenschap erachter – uiteraard zouden de vogelsappen tijdens het koken in de vettere delen van het lijk trekken, vooral in de borst, en ja, ik erken dat het draaien van het beest gunstig kan zijn en wellicht ook de smaak ten goede komt. Verder reikt mijn interesse eerlijk gezegd niet. Jammer genoeg moest ik echter nog eens honderdzeventien minuten van gedetailleerde gevogeltekookkunst doorstaan. Terwijl Karen onophoudelijk door wauwelde over vleesbedruipers en thermometers en heteluchtovens en marineren en vullingen en bla en bla, dwaalden mijn gedachten af, maar omwille van de goede burensrelaties hield ik vakkundig mijn blik gevestigd op haar kwebbelende, hyperactieve mond en bleef een overtuigende stroom luistergeluiden produceren.

Terwijl ik met de koeien van onze stamkroeg in de kalkoense hel

opgesloten zat, stond Echtgenoot natuurlijk bij de stieren die aan de bar hun schunnige kerstanekdotes loeiden en herkauwden. Alsof er ook maar iets pikants is aan de kerst. Nee dus, maar toch wisten ze de hele avond walgelijke knorrende geluiden voort te brengen alsof ze in een stripclub waren, waar te verwachten valt dat er in obscene termen over vrouwen wordt gesproken. Echtgenoot is in de regel niet zo'n stoere vent, maar als de kudde samentroeft, worden voorschriften en gedragsregels strikt nageleefd. Hij verzekert me dat ze over heel andere dingen praten en dat ze in hun gesprekken de verschillende echtgenotes nooit in een slecht daglicht plaatsen.

Kan dit een kwestie van verlatingsangst zijn? Om de een of andere reden voelt zijn verlangen om bij hun mannengroep te horen, apart en niet bij mij, altijd als een soort verraad. Ik wil daar toch al helemaal niet zijn, laat staan worden opgescheept met 'de meiden'. Ik heb niets tegen de andere echtgenotes als zodanig. Ik zou ze alleen nooit zelf als vrienden kiezen; ze zijn me opgedrongen omdat Echtgenoot regelmatig iets gaat drinken met 'het G-team' zoals hij ze noemt. Voor hem doet het er niet toe of ze wel geschikte vrienden zijn. Ze zijn er, dus zijn ze geschikt. Merkwaardig. Het idee dat mensen die elkaar toevallig in een café ontmoeten uitgroeien tot een hechte, samenhangende groep *compadres*, 's avonds verenigd in de jacht op Guinness (vandaar het G-team). De koning der dranken in zijn ogen, compleet met schuimige kroon.

Terwijl we *Auld Lang Syne* zongen en middernacht met luid gejuich verwelkomden en mijn hand in de kring werd vastgeklampt door een uitermate bezopen, gladde kerel met onwaarschijnlijk lange vingers, die net van de 'Heren' kwam en van wie ik heel zeker wist dat hij zijn handen niet had gewassen, besepte ik opeens dat ik dit volgend jaar niet opnieuw zal laten gebeuren. Nee. Volgend jaar zal hoe dan ook, alsjeblieft God, hoe dan ook, anders zijn. Ik ben vastbesloten om daarvoor te zorgen.

Ik moet dit jaar een aantal belangrijke dingen verwezenlijken.

Ik moet aan de lijn.

Ik moet een betere relatie met Dora krijgen en zij moet meer respect voor mij hebben.

Ik moet iets doen aan Peters hardnekkige overtuiging dat hij op de een of andere manier de aardse manifestatie is van Oscar Wilde. Twee jaar geleden was het nog een leuke familiegrap, maar nu wordt het verontrustend.

Ik moet verder met mijn boek, en ik moet er een titel voor hebben. Wat zou een goeie titel zijn voor een zelfhulpboek voor ouders van tieners? Ik overweeg twee mogelijkheden: 1. *Boeien!* en 2. *Tieners: het handboek*. Hm. Denk dat het uitroepteken achter de eerste suggestie weleens zou kunnen verhinderen dat het serieus wordt genomen.

Tot slot moet ik eens ernstig nadenken over mijn vijftigste verjaardag in oktober. Kan maar niet beslissen of ik het moet vieren of me in een duistere grot moet verbergen. Niet dat ik het wil ontkennen, maar misschien zóú ik het kunnen negeren...?

Mijn voornemen: volgend jaar om deze tijd wil ik weten waar ik in godsnaam mee bezig ben en hoe ik me voel... over... alles...

Ik voel me op dit moment eerlijk gezegd totaal niet verankerd. Ik voel me slonzig en onaantrekkelijk, en chagrijnig, constant. Kan de overgang zijn. Let wel, ik vermoed dat er nog steeds een beetje Southern Comfort door mijn aderen stroomt van gisteravond. En van tien minuten geleden, toen ik dat grote glas naar binnen heb geslagen als remedie tegen de kater... Die we niet hebben. In tegenstelling tot een hond, waarvan er helaas haren in het smerige glas zaten. Blijkbaar vond Dora het niet de moeite om het af te wassen voordat ze het weer in de kast zette. O, dat doet me denken aan dat andere gezinslid dat dit jaar beslist aandacht moet krijgen... Poep. Moet haar absoluut laten steriliseren. Dit is nu al het achtste jaar dat ik het vergeten ben. Ik vraag me af of de dierenarts Dora ook maar meteen zou willen doen...?

Gelukkig nieuwjaar.

NB: Moet progressieve verkalking van geloof in de toekomst een halt toeroepen.

5

DORA

Feit. Sam Tyler is een zeikerige eikel, een hufter, een lafaard en een nicht. Ik kan niet geloven dat ik gewoon echt met hem ben gegaan, wat ontzettend gênant. En hij is ook zo smerig zeg maar, een echte trol. Lottie zei altijd dat hij ver beneden mijn waardigheid was en ze had groot gelijk. Waarom heb ik niet naar haar geluisterd? En ik dacht nog wel dat ze jaloers was! Waarom? Omdat ik met de grootste debiel in Berkshire ging? Vast niet.

Wat ik echt ongelooflijk vind is dat ik net zelf van plan was om er een punt achter te zetten en nu is hij me dus vóór geweest. Om één minuut voor middernacht. Op oudjaarsavond. Ten overstaan van Jan en alleman – ongetwijfeld om me zo diep mogelijk te vernederen. En dan had hij ook nog zijn volgende vriendin al meteen paraat staan, dus hij had dit kennelijk gepland of zo? En die trut is absoluut de tweede grootste debiel in Berkshire op hem na. Fijn. Nou ik hoop dat ze samen gelukkig worden in Debilistan met hun debiele vrienden en hun debiele familie en debiele baby's krijgen die nog debieler zullen worden dan ze zelf al zijn.

Nu kan ik tenminste bekennen dat zijn spillebenen me altijd al zo tegenstonden en wat een walgelijke tanden hij heeft omdat hij ze al sinds zijn tweede niet meer fatsoenlijk heeft gepoetst en dat zijn stekelige snorretje waarvan hij vindt dat het hem zo ontzettend op Zac Efron doet lijken dat dus absoluut niet doet. Het lijkt net een meisjes-snor, de snor van zijn volgende vriendin. Die ze van haar moeder heeft geërfd. En dat hij waardeloos zoent. Iemand moet hem dat echt eens vertellen: 'Hallo! Je mag echt je mond wel bewegen hoor in plaats van hem doodstil te houden als een lijk of zo.'

Hoe dan ook, maakt niet uit, maar al zijn vrienden stonden me wel uit te lachen en TGT Nieuwjaar naar me te roepen. Ik snapte niet wat

ze bedoelden tot Lottie me vertelde dat het ‘te gebruiken tot Nieuwjaar’ betekent, alsof mijn houdbaarheidsdatum overschreden is, net als een pakje ham of zo. Bedankt Sam, lelijke kwal. Niet te geloven dat ik me ooit door hem heb laten aanraken. Goddank zijn we niet te ver gegaan, al weet ik zeker dat hij zijn vrienden heeft verteld van wel. Leugenaar. Is niet zo. Hij weet niet eens hoeveel gaten er in een meisje zitten – acht, zei hij!! Veel succes hoor, nieuwe vriendin, ga jij maar rustig achteroverliggen terwijl hij elk gat naait behalve het goeie en alle gaten van alle andere meisjes op wie zijn oog maar valt. Gatennaaiende gék.

Ik wou alleen dat ik niet gehuild had. Ik wilde helemaal niet reageren, met een air van ‘Ja, nou én. Boeien’, maar ik denk dat de Tequila Punch zó sterk was dat ik helemaal wiebelig in paniek raakte zeg maar en voor ik het wist was ik aan het snotteren als een echte trutendoos. O, nee! Iedereen heeft het gezien. Ik haat hem. Ik haat hem zo ontzettend.

En toch werd ik vandaag dus wakker met het idee dat ik hem en zijn schattige koppie zeg maar echt mis en nu denk ik dus dat ik misschien wel echt van hem hield of zo? Net alsof hij zeg maar mijn soulmate was of zoiets en nu ben ik hem kwijt. Ik hield dus echt zoveel van hem, en dat doe ik nog. Ik hou echt nog heel veel van hem. Van hier tot aan de maan en terug. Net als we toen zeiden. O, Sam...

6

OSCAR

Gezinnen kunnen een verschrikkelijke bron van overlast zijn, dat is waar, maar tegenwoordig verwerpen we ze vaak veel te snel.

De familie Battle. Mijn familie. Hm.

Ik ben er heilig van overtuigd dat ze, als er op hun saaiheid maar een sprankje glitter gesprenkeld werd, toch zouden openbloeien om de dans des levens te dansen. Dat is althans mijn theorie over mijn stokoude – wel negenenzestig hele jaren oude – grootmama. Niets verouderd een vrouw zo zienderogen als een eenzijdig menu van soaps en praatprogramma's. Getuige grootmama, die de weerzinwekkende sporen en littekens vertoont van jarenlange trouwe dienstbaarheid aan die beide veeleisende maîtresses.

Ik bood haar deze oudejaarsavond het privilege van mijn gezelschap, maar zei haar wel dat ik haar dringend zou verzoeken om mij met ingang van middernacht te allen tijde Meester Oscar te noemen. Want dat is wie ik ben, en ik kan het ernstige belang van Oscar niet genoeg benadrukken.

Gelukkig stemde grootmama in met dit eenvoudige verzoek. Ze is een vreselijke slons, maar wel een echte heilige. Ze heet Pamela. Zeg nu zelf, hoe kon er ooit van haar worden verwacht dat ze iets van zichzelf zou maken met die gruwelijke naam als handicap? In de regel zou ik een vrouw die nylon draagt nooit vertrouwen maar in het geval van grootmama is het haar vergeven vanwege haar onweerlegbare, zalige onbekendheid met de modegekte en haar volkomen gebrek aan enige vorm van stijl. Daarom wil ik haar niet beschimpen of plagen. Dat zou maar hardvochtig zijn, en het arme mens heeft geen idee van de omvang van haar dwaasheid.

In die delen van Pangbourne die haar naaste omgeving vormen, staat de lieverd bekend als een niet onverdienstelijk deskundige in

het bereiden van de allervoortreffelijkste banoffeetaarten, en in dat opzicht ben ik wel bijzonder fortuinlijk, want banoffeetaart is in al haar heerlijk romige banoffeetaartigheid ongetwijfeld een van mijn primaire passies in dit leven. Die taart te smaken, te proeven, te savoureren in culinaire gemeenschap, is een zuivere, verrukkelijke vervoering en biedt mij een reden om te leven. Want wat is er anders?

Op zoek naar die vervoering en op het afgesproken uur begaf ik mij aldus met behulp van twee geheel gescheiden en beide al even vervelende autobuservaringen naar grootmama. Ter bescherming tegen de bijtende wind droeg ik een hoogopstaande kraag en een van de namaakbonthoeden van de Mater. Ik geloof dat het ensemble behoorlijk bekoorlijk was en me meer dan een beetje flatterde, en ik bespeurde en route dan ook niet weinig bewonderende reacties.

Eenmaal bij grootmama aangekomen besepte ik tot mijn schrik dat ze de avond niet exclusief voor mij had gereserveerd, maar dat ze, zij het kort, haar imbeciele buurvrouw had uitgenodigd, de afschuwelijke Janice. Een vrouw met het soort gezicht dat men zich, als men het eens aanschouwd heeft, zelden herinnert. Nooit was er iemand meer geschikt om reclame te maken voor euthanasie.

Waarom was Pamela geboren met zulke abominabele tijdgenoten? Ik twijfel er niet aan dat Janice ooit het schattigste zottinnetje in Engeland was, maar nu is ze niets meer dan een saaie, lelijke, hoogbejaarde slons (van tweeënzestig), wier opmerkelijkste misdaad erin bestaat te veronderstellen dat ze de rol van middelpunt van de belangstelling waardig is. Ze verkeert in zalige onwetendheid van het feit dat het voor die functie een vereiste is om in elk geval een klein beetje grappig of interessant te zijn, als dat niet te veel gevraagd is? Ik ben gewend aan uilskuikens – de hemel weet dat ik er thuis dagelijks door omringd word – maar de afschuwelijke Janice kent haar weerga niet. Goddank.

Het uur van lijden was aangebroken, en lijden zouden we. Haar meest belegen gespreksthemas behelsden nieuwtjes over haar saaie familie in Wales, haar koopjes in de uitverkoop en haar wanstaltige eeltknobbels. Ik besloot dat ik me nog liever liet verscheuren en opslokken door een roedel wilde honden dan in haar afschuwelijke gezelschap te moeten vertoeven. Gelukkig stumperde ze al snel weg, bazelend over haar verwaarloosde hond.

Daarna konden grootmama en ik ons wijden aan ons traditionele nieuwjaarsprogramma: een spelletje kaart, gevolgd door de notoire

banoffeetaart onder het toezien van Jools Holland met zijn *Hootenanny*, waarbij we het erover eens waren dat Dizzee Rascal ronduit schitterend was. Een bevredigende, aanbevelenswaardige avond. Ik kijk uit naar een decennium van schandalige verrukkingen en ik beloof in alle ernst om voorgoed Oscar te blijven.